

Jämlikhetsanden ut ur garderoben!

Det finns en uppföljning som kommer fram till samma resultat igen – ju mer jämlikt samhälle desto bättre hälsa och levnadsvillkor. För alla.

Text: Lars-Christer Karlsson | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 1 2014](#)

När forskarna Richard Wilkinson och Kate Pickett gav ut sin bok *The Spirit Level* 2009, i svensk översättning *Jämlikhetsanden* 2010, var det en uppmärksamman kommentar till den finanskris som inträffade 2008. Många tog den till sig som en bekräftelse på och förklaring till hur de upplevt samhällsutvecklingen de senaste decennierna.

Alla var dock inte överens med författarna om att sociala problem har sin rot i ekonomisk ojämlikhet. Invändningarna riktade kritik mot att urvalet av länder var antingen för snävt eller för subjektivt ("färgat").

Dessa invändningar bemöttes av Wilkinson och Pickett i en uppdaterad utgåva 2010 där de har lagt till ett kapitel i vilket de bemöter kritiken mot första utgåvan. Denna uppdaterade utgåva har aldrig översatts till svenska. Detta har bidragit till att diskussionen i Sverige har förlorat en hel del viktiga argument när det gäller huruvida ekonomisk ojämlikhet inverkar på förekomsten av sociala problem.

Författarna tillstår att det i vissa av exemplen från den första utgåvan fanns en kvantitativ brist på länder, men att forskningen nu har kunnat bidra med fler rapporter från ytterligare länder som dessutom stärker deras ursprungliga tes.

När det gäller påståendet att de skulle vara "färgade" i sitt

urval, hänvisar författarna till den uppsjö av andra forskningsresultat som har kommit fram till samma slutsatser vad gäller sambandet mellan social problematik och ekonomisk ojämlikhet. De visar också på att det snarare är deras kritiker som är färgade då de i flera fall kommer från organisationer med en politisk agenda snarare än en vetenskaplig.

Det riktades även kritik mot att författarna medvetet skulle ha inkluderat så kallat "avvikare" i sin rapport (d v s länder som på något sätt starkt skiljer sig från övriga) för att på så sätt stärka sin tes. Wilkinson och Pickett medger att det finns "avvikare" bland länderna, men att dessa avviker åt båda håll, och att om man plockar bort båda sorterna, återupprättas tesens giltighet.

Den uppdaterade utgåvan redovisar också den positiva kritiken som den första utgåvan fick. Här berättas om tre viktiga reaktioner på boken:

1. Den begripliggör var och varför det finns så mycket social ohälsa trots det materiella välståndet.
2. Den begripliggör varför konsumism och materialism tar över, trots att man helst vill tillbringa mer tid tillsammans med nära och kära.
3. Den bekräftar folks intuitiva känsla av att ojämlikhet är splittrande och socialt förödande – det vill säga vi vill umgås, men ändå shoppar vi och renoverar bostaden och tackar nej till möten för att vi inte har tid.

Det nya kapitlet avslutas med orden:

"De senaste decenniernas kultur har reducerat oss till jämlikhetsivrare i garderoben; nu är det dags för oss att ta oss ut ur skåpet och anträda kursen mot en sundare tillvaro".

[lars-christer\[at\]telia.com](mailto:lars-christer[at]telia.com)

Lars-Christer Karlsson

Läs vidare

The Spirit Level, Richard Wilkinson och Kate Pickett,

uppdaterad utgåva 2010, Penguin Books. Ej översatt till svenska.

Lars-Christer Karlsson är dramaturg.